

Detta är min

musik

-29 timmar

diger arbetsvecka. Sammantaget långt utöver de 40 timmar som är måttet för heltid, menar Anders.

Text: Robin Lapidus
Foto: Gunnar Wallin

– Håll takten och sänk undervisningskyldigheten. Det kräver Anders Uhlås, musiklärare på högstadiet.

Det är måndag morgon. En av de första lektionerna för dagen. Anders Uhlås, musiklärare på högstadiet i Sjöängsskolan utanför Stockholm har 29 undervisnings-

timmar framför sig. Han ska möta 300–325 elever innan veckan är klar. Då har han också haft sina fyra instrumentaltimmar och sin enda timme i körsång. Det blir en

del. Band, skrivningar med ljudexempel, sångtexter som inte finns tryckta – allt får han göra själv. Sångerna ligger för högt för elevernas oskolade röster får han lyfta ner till en lägre tonart och skriva nytt ackompanjement.

Förändrat ämne

– Musikämnet har förändrats, säger Anders. Tidigare fanns en sångbok och den kunde jag utantill. Nu är det något helt annat. Ämnet har breddats och innehåller både teori och praktik och repertoaren har ökat ofantligt. Musik från invandrarnas hemländer, popmusik, klassiskt, det svenska kulturarvet – allt ska vi röra vid. Detta har också gjort att tiden för att förbereda och planera undervisningen har ökat.

– I år har jag dessutom ett dåligt schema. Sju hålltimmar då jag inte har tillgång till klassrummet.

– Och någon annan vettig arbetsplats finns inte i skolan.

Hur går det då med samarbetet med andra lärare, frågar jag. Läroplanen vill ju att kontakterna mellan de olika ämnena ska öka. Och musik har ju beröringspunkter med flera andra ämnen?

Svårt att samarbeta

– Svårt, menar Anders. Det finns inte mycket av sådant. Olika undervisningsskyldighet, slentrian och musiksalens placering i utkanten av skolgården är bidragande orsaker.

– Orättvisorna är så uppenbara. Jämför med ett sjukhus, säger han. Tänk om det var så att läkarna jobbade 30 timmar, sjuksköterskorna 40 och undersköterskorna 52. Det vore ju orimligt att ha det på det sättet. Men ändå är det så för oss lärare.

– Det är inte så att musiken har dålig status just här på min skola för det har den inte efter det att jag har varit här i 14 år. Men det har tagit tid. Andra ämnen har sådant gratis. Och fortfarande är det ju så att vi jobbar mer och har dessutom lägre lön än vad 24-timmars lärarna har. Det är helt snett.

Anders har 20 klasser på högstadiet. Musik finns i sjuan och nian med en veckotimme i vardera årskursen. Undervisningen sker i halvklass. Det blir många prov att förbereda och mycket annat planeringsarbete för att undervisningen ska fungera.

Cymbaler, tamburiner, kastanjetter. Niorna ska förstärka Ouvertyren till Carmen med sina instrument.

Orättvisorna tydligare

– Med de nya tvåämneslärarna blir orättvisorna ännu tydligare. De kan direkt jämföra två ämnen där det ena har 24 timmar i veckan och det andra 29. De märker ju vilket av dem som kräver mest och är jobbigast och ändå har de högre undervisningsskyldighet i det ämnet, menar Anders.

– Jag har faktiskt inte hört ett enda argument som är godtagbart för varför det ska vara på det här sättet i skolan.

– Vi har räknat ut att vi 29-timmars lärare i grundskolan arbetar åtta år längre än 24-timmars lärarna gör under vår yrkesaktiva tid. Därtill har vi lägre lön. Så kan det inte få vara länge till!

En fånig rörelsevisa som avslutning på lektionen. Försök själv att stampa med foten, vifta med en plym, klippa med en sax och gunga i en gungstol samtidigt som du snurrar en rockring runt midjan. Klart att man brister i skratt då.

Treklangen ljuder och rasten är slut. Halva klassen i en av niorna släntrar in i musiksalen som ligger i en paviljong en bit ifrån skolans huvudbyggnad – A-huset. I grannklassrummet pågår teknikundervisningen och lite strödda hammarslag hörs då och då.

I dag gäller det rytm och takt. Eleverna ska spela olika rytminstrument efter noter som Anders projicerar på väggen. Ännu vet inte eleverna att det är Ouvertyren till Carmen de tränar på. Med trianglar, kastanjetter och tamburiner ska de förstärka en stor orkester.

Arbetsgrupp om arbetstiden

SFLs förbundsstyrelse har vid sitt senaste sammanträde tillsatt en arbetsgrupp som ska ta särskilt djupa tag i frågan om de statliga lärarnas arbetstider. Ordförande i gruppen är förbundsstyrelseledamoten Paul Ohman från Skellefteå.

Bandet med symfoniorkestern har Anders förberett kvällen innan hemma i lägenheten. Det inleds med två taktslag – precis inpassade till musiken. Det måste stämma exakt för att eleverna ska komma igång på rätt ställe.

Två timmar tog det att få det som Anders ville ha det!

Först visar Anders hur man spelar på de olika instrumenten och sedan spelar han igenom hela stycket själv med snabba byten mellan triangeln, kastanjetten och tamburinen. Det ser roligt ut och det väcker elevernas intresse.

Lite tjafs

Så delas då instrumenten ut och spelandet kan börja efter lite tjafs om vem som ska spela vad.

Först utan musik och sedan med större intensitet till tonerna av Carmen. Anders dirigerar och eleverna spelar.

– Sladdra inte med kastanjetterna, det måste vara mer rytmiskt! Grönt, tam, ta, tam ... rött, ta, ta, tam ... blått ...! Instrumenten har fått olika färg och Anders slår in dem på rätt ställe.

Det är full fart – en normal lektion.

Så ett kort samtal om opera. Det är ju inte precis elevernas största intresse.

– Men det här är ett sätt att visa att det också är möjlig musik, menar Anders som själv kommer från pop-jazz-hållet, som han säger. Och för eleverna pekar han på likheterna – man hör varken texten på en popkonsert eller på en operaföreställning.

Lite fniss

Nu avslutas lektionen med en rörelsevisa. Det hela blir till slut ganska lustigt fast niorna fnissar lite blygt i början.

Så tio minuters paus och nya elever ...

Det är ingen tvekan om att Anders trivs med sitt jobb. Det märks på undervisningen, kontakten med eleverna och engagemanget. Och visst blir det jobbigare för de lärare som försöker leva upp till läroplanen. Då märker man att tiden inte räcker. Men det är det värt, menar Anders. Han vill inte bli en bortglömd person som sitter i ett avlägset klassrum någonstans. Därför kämpar han för mer resurser och för en vettig undervisningsskyldighet.

I musiken finns inga färdiga lärome-